

Norsk studentorganisasjon

Holbergs gate 1 / 0166

Oslo

T: 22 04 49 70

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - forslag til ny lov om statens ansatte

Dato: 23.06.2016

Høringsuttalelse – lov om statens ansatte

Norsk studentorganisasjon (NSO) takker for muligheten til å svare på høringen om forslaget til ny lov for statens ansatte. I dette høringssvaret kommer vi med noen generelle bemerkninger om hva NSO mener det er viktig at loven legger til rette for, samt noen kommentarer til enkelte lovforslag. Vi er spesielt opptatt av de deler av loven hvor universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) ved sitt formål har særegne behov. Våre innspill gjelder derfor hensyn som må tas i endring av tjenestemannsloven for å sikre behov i UH-sektoren direkte i denne loven eller gjennom åpning for regulering av sektorens behov gjennom UH-loven.

Særegne behov og problemstillinger for UH-sektoren

NSO er bekymret for den høye graden av midlertidighet i akademia er et hinder for et trygt karrierevalg, og ser på det som et problem for blant annet arbeidsmiljø og likestilling. Til tross for at deler av finansieringen til forskningen er midlertidig prosjektf finansiering, mener NSO institusjonene må finne ordninger for å skape flere faste og færre midlertidige stillinger. NSO mener det er viktig at loven om statens ansatte bygger opp under et ønske om å redusere midlertidigheten i universitets- og høyskolesektoren.

NSO er opptatt av at alle studenter gjennom utdanningen skal møte kvalifiserte undervisere. Som hovedregel mener NSO at alle faglige ansatte i akademia skal drive med både forskning og undervisning, for å sikre en sterk kobling mellom disse to oppdragene. Vi har over lengre tid sett at forskning ofte prioriteres høyere enn undervisning, og at det legges større vekt på kompetanse når en skal forske, enn det gjør for å kunne undervise. NSO mener akademia har et stort ansvar for å sikre at alle som underviser i akademia er kvalifiserte til å gjøre det, og at loven om statens ansatte også bidrar til å sikre kvalifiserte undervisere. Videre mener NSO det er viktig at loven om statens ansatte sees i sammenheng med universitets- og høyskoleloven når det gjelder dette punktet. Det er viktig at ikke loven om statens ansatte begrenser muligheten en har til å stille krav til undervisningskompetanse hos faglige ansatte gjennom universitets- og høyskoleloven.

NSO mener videre det er viktig å verne om de ulike karriereveiene for faglige ansatte i universitets- og høyskolesektoren. For å sikre at alle faglige ansatte som underviser er kvalifiserte til jobben, er det viktig at det er reell konkurranse om de kombinerte stillingene ved universiteter og høyskoler. Videre er det viktig at det ikke finnes smutthull mellom de ulike karriereveiene i sektoren. NSO mener derfor man i arbeidet med denne loven må se på hvordan en kan sikre at det ikke er mulig å gå rett fra en forskerstilling over i en kombinert stilling, enten direkte gjennom denne loven eller gjennom egen regulering i UH-loven. NSO mener den muligheten skaper uheldige snarveier, der faglige ansatte uten kompetanse på undervisning kan tre inn i en stilling hvor nettopp undervisning utgjør en stor del av arbeidet.

Det er viktig for NSO at loven om statens ansatte ikke legger begrensninger på universiteters og høyskolars mulighet til å oppfylle sitt samfunnsoppdrag. Universitets- og høyskolesektoren er på mange måter særegen, og skiller seg på flere områder fra resten av offentlig sektor. For eksempel står universiteters og høyskolars autonomi, samt til faglig ansattes akademiske frihet sterk i universitets- og høyskolesektoren. Videre mener NSO

det er viktig at en gjennom universitets- og høyskoleloven kan legge til rette for unntak fra loven om statens ansatte der det er nødvendig for å ivareta sektorens samfunnsoppdrag, samt å komme med videre utdypninger der dette er nødvendig for å ta hensyn til sektorens særegenhet.

Kommentarer til enkelte momenter i forslaget til ny lovtekst

Lovforslagets struktur og språklig modernisering

NSO mener det er positivt at man så langt det lar seg gjøre bruker kjønnsnøytrale begreper i denne typen lover. NSO støtter derfor forslaget om å endre lovens navn til lov om statens ansatte.

Kvalifikasjonsprinsippet

NSO anser kvalifikasjonsprinsippet som svært viktig, og støtter en lovfesting av dette prinsippet. Dette er viktig innenfor universitets- og høyskolesektoren, kanskje spesielt for å kunne sikre kvalifiserte undervisere, gjennom å stille krav til kompetanse innenfor undervisning i utlysningstekstene. Videre mener NSO det som hovedregel skal være åpen, ekstern konkurranse om stillingene i academia. NSO støtter derfor departementets forslag om å fjerne den generelle adgangen til at det i personalreglementet kan fastsettes unntak fra offentlig utlysning. NSO ønsker å presisere viktigheten av å drive bred rekruttering i ansettelsesprosesser for å sikre et arbeidsliv som gjenspeiler samfunnet. Dette ønsker vi at departementet følger opp i sitt videre arbeid.

Ansettelsesordninger i staten

Vi opplever at tilsettingsprosesser ved universiteter og høyskoler fungerer godt ved at det er representative eller kollegiale utvalg som fungerer som innstillingsråd og at ansettelse gjøres av kollegiale styrer. Ved universiteter og høyskoler er det viktig at ansettelser som andre avgjørelser er kollegiale. I tillegg er det viktig siden vitenskapelige ansatte skal arbeide med utdanning og forskning at deres kompetanse og egnethet vurderes av de som skal få undervisning av og lære om forskning fra de som ansettes. Her er universiteter og høyskoler i særstilling på grunn av akademias natur. Studentrepresentanter og ansattrepresentanter har derfor en viktig stemme i å vurdere kandidater til stillinger og prioriteringer av innenfor fagområder. Alle ansettelsesutvalg ved universiteter og høyskoler skal bestå av en studentrepresentasjon på minimum 20 prosent.

Midlertidig ansettelse

NSO mener det er hensiktsmessig med en harmonisering av loven om statens ansatte sett opp mot arbeidsmiljøloven. NSO mener derfor en bør beholde dagens ordning med at det er først etter fire års ansettelse det kan gjøres krav på fast stilling, tilsvarende arbeidsmiljølovens regulering. Videre er det blant annet i universitets- og høyskolesektoren slik at fire år er mye brukt for åremålsstillinger. Ved å endre kravet fra fire til tre år vil det dermed også medføre ulemper for universiteter og høyskoler som er avhengige av å få inn vikarer for ansatte i åremålsstillinger.

Videre mener NSO det er viktig at kun et eventuelt pliktår for doktorgradskandidater regnes som ett år i tilsettingsforhold, og at de tre som er utdanning for stipendiaten ikke telles inn. NSO mener dette er viktig for å ivareta institusjonenes mulighet til å blant annet engasjere

unge forskere i prosjektarbeid etter fullført stipendiatperiode. NSO ser derfor positivt på vedtaket i Stortinget som gir Kunnskapsdepartementet adgang til å fastsette at doktorgradsutdanning ikke skal regnes som tjenestetid etter tjenestemannsloven, og mener det er viktig at dette blir stående som gjeldende ordning også i fremtiden.

Oppsigelse og intern/ekstern fortrinnsrett

NSO mener en av grunnene til den høye graden av midlertidighet i akademia skyldes at mange forskningsprosjekter er finansiert av eksterne midler, og dermed midlertidige. NSO mener det er viktig at denne formen for finansiering ikke legger føringer for universitetenes og høyskolenes mulighet til å ansette i faste stillinger. NSO mener derfor det er viktig at lovtekstforslaget «Statsansatt kan sies opp når oppsigelsen er saklig begrunnet i virksomhetens forhold» også dekker bortfall av arbeid og at det i det ligger at bortfall av ekstern finansiering regnes som gyldig grunn for oppsigelse. Hvis bortfall av ekstern finansiering kan tolkes som gyldig grunn til oppsigelse mener NSO en vil åpne for at det i større grad benyttes faste stillinger i akademia, også i prosjekter som er eksternt finansierte. NSO mener derfor denne åpningen i loven vil bidra til å redusere den høye midlertidigheten vi ser i akademia i dag.

NSO mener fortrinnsretten er viktig i offentlig sektor, men ønsker å understreke at kvalifikasjonsprinsippet må stå sterkt også når det er snakk om fortrinnsrett. For å sikre at faglige ansatte i universiteter- og høyskoler har riktig kompetanse for sin stilling, er det viktig at fortrinnsretten til «annen passende stilling» tolkes på en slik måte at oppgaver og kompetanse stemmer overens. Universiteter og høyskoler skiller seg kanskje noe fra andre deler av offentlig sektor på dette område, da de sitter på spisskompetanse innenfor alle vitenskapelige fagområder, der spisskompetanse innenfor ett ikke nødvendigvis gjør det kompetent for lignende stillinger innenfor andre fagmiljø. Videre driver universiteter og høyskoler med ulike oppdrag, herunder blant annet forskning og undervisning. Det at en forsker er kompetent til en ren forskerstilling innenfor et fag fører ikke automatisk til at den samme personen har den nødvendige kompetansen til å gå inn i en kombinert stilling. NSO mener derfor det er viktig at det er institusjonene og fagmiljøene selv som må kunne definere hva som er «annen passende stilling», ikke den ansatte selv eller noen andre utenforstående.